

6. Øvrig arbeid med bærekraft i 2022

Miljø og klima (E)

Vår påvirkning på ytre miljø

Vi jobber for å redusere utslipp fra vår virksomhet. Vi har satt mål om at egen virksomhet skal være klimanøytral in 2030. Vi ønsker å være gode forbilder gjennom å redusere eget forbruk, avfall og CO2-avtrykk.

I 2022 har vi erstattet våre to fossilbiler med elektriske biler. Det er ble vedtatt og bestilt solceller til taket på hovedkontoret. Disse vil bli levert i løpet av 2023. Vi har også vedtatt å gjennomgå Miljøfyrtårnsertifisering med oppstart i 2023. Dette vil gi oss et viktig styringsverktøy i det videre arbeidet mot målet om klimanøytralitet i 2030.

Klimaregnskap for vår egen virksomhet

Vi utarbeider klimaregnskap for vår egen virksomhet ved hjelp av Cemasys. Informasjonen som benyttes i vårt klimaregnskap stammer både fra eksterne og interne kilder, og blir omregnet til tonn CO2-ekvivalenter. Analysen er basert på den internasjonale standarden "A Corporate Accounting and Reporting Standard", som er utviklet av "the Greenhouse Gas Protocol Initiative" - GHG protokollen. Dette er den mest anvendte metoden verden over for å måle sine utslipp av klimagasser. Klimaregnskapet er inndelt i tre nivåer (scopes) som består av både direkte og indirekte utslippskilder.

Scope 1 Obligatorisk rapportering inkluderer alle utslippskilder knyttet til driftsmidler der organisasjonen har operasjonell kontroll. Dette inkluderer all bruk av fossilt brensel for stasjonær bruk eller transportbehov (egeneide, leide eller leasede kjøretøy, oljekjeler etc.). Videre inkluderes eventuelle direkte prosessutslipp (av de seks klimagassene).

Scope 2 Obligatorisk rapportering av indirekte utslipp knyttet til innkjøpt energi; elektrisitet eller fjernvarme/-kjøling. Dette gjelder f.eks. for bygg som man leier og ikke nødvendigvis eier. Utslippsfaktorene som benyttes i Cemasys for elektrisitet er basert på nasjonale brutto produksjonsmikser fra International Energy Agency's statistikk (IEA Stat). Den nordiske miksfaktoren dekker produksjonen i Sverige, Finland, Norge og Danmark og reflekterer det felles nordiske markedsområdet (Nord Pool Spot). I forhold til utslippsfaktorer på fjernvarme benyttes enten faktisk produksjonsmikser basert på innhentet informasjon fra den enkelte produsent, eller gjennomsnittsmikser basert på IEA statistikk.

Scope 3 Frivillig rapportering av indirekte utslipp knyttet til innkjøpte varer eller tjenester. Dette er utslipp som indirekte kan knyttes til organisasjonens aktiviteter, men som foregår utenfor deres kontroll (derav indirekte). Typisk scope 3 rapportering vil inkludere flyreiser, logistikk/transport av varer, avfall, forbruk av 8 ulike råstoff etc.

Energi- og klimaregnskap (tCO2e)	2018	2019	2020	2021	2022
Scope 1 Utslipp fra egne driftsmidler	6,3	6,6	2,6	3,3	2,1
Scope 2 Utslipp fra innkjøpt energi i egneide og leide bygg *)	66,1	56,0	44,9	34,1	24,3
Scope 3 Indirekte utslipp fra innkjøpte varer og tjenester **)	24,2	11,6	3,9	1,7	20,0
Sum	96,6	74,2	51,4	39,1	46,4

*) Fra og med 2022 inkluderer også scope 2-rapporteringen elektrisitet brukt i bankens firmahytter og leiligheter.

***) Fra og med 2022 inkluderer også scope 3-rapporteringen effekten av avfall, brensel- og energirelaterte aktiviteter og vannforbruk.

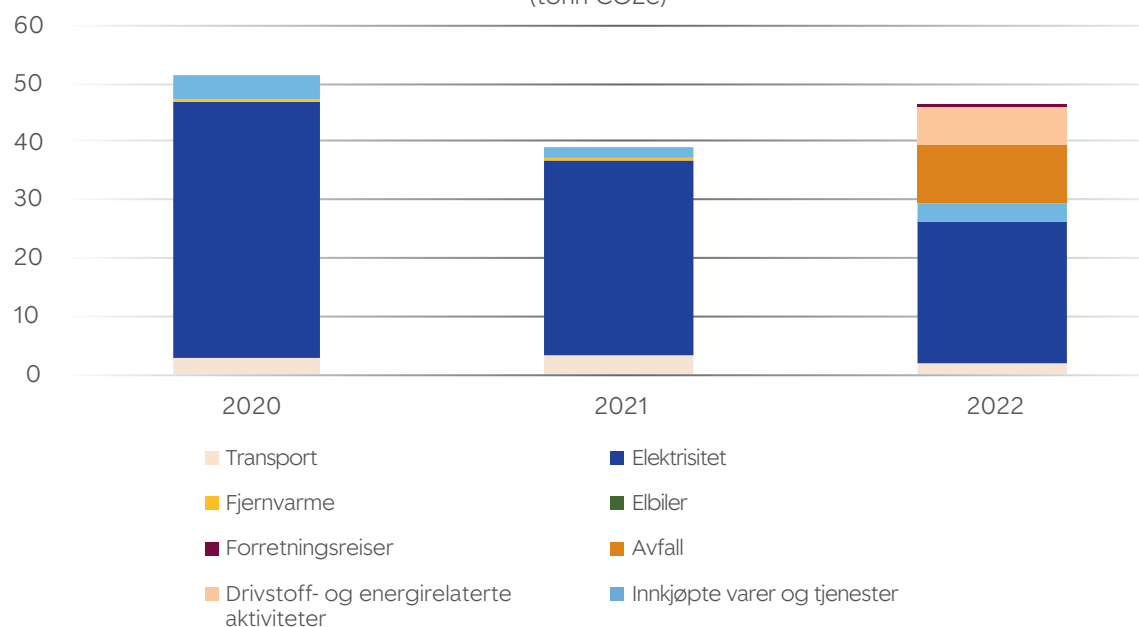
Sparebank 1 Ringerike Hadeland hadde i 2022 et totalt klimagassutslipp på 46,4 tonn CO₂-ekvivalenter (tCO₂e). Det er en økning på 7,3 tCO₂e, tilsvarende i underkant av 19 prosent sammenlignet med 2021. Økningen ligger i scope 3 og skyldes hovedsakelig at vi for 2022 har rapportert om flere utslipp enn tidligere år. Særlig avfall og brensel- og energirelaterte aktiviteter drar opp samlede utslipp i scope 3. Økningen skyldes ikke nye aktiviteter, men en mer utfyllende rapportering. I scope 1 er utslippene redusert fordi diesalbiler er byttet ut

med elbiler. I scope 2 er strømforbruket redusert i forhold til foregående år.

Datagrunnlaget for utslippene er fra hovedkontoret i Hønefoss samt tilhørende avdelinger lokalisert på Jevnaker, Nittedal og Gran. I tillegg har vi i 2022 også inkludert utslipp fra strømbruk i våre hytter og ferieeiendommer som er tilgjengelige for våre ansatte og pensjonister i scope 2.

Klimagassutslipp, lokasjonsbasert metode

(tonn CO₂e)

Tabellen nedenfor gir mer detaljer og forklaring til vårt klimaregnskap for 2022.

Scope 1		
2,1 tCO ₂ e	Transport 	Banken eide to diesebilene som i løpet av året ble erstattet med elbiler. Til sammen ble de to diesebilene brukt i elleve måneder i løpet av 2022. Totalt forbruk av diesel lå på 1000 liter, hvilket tilsvarer et utslipp på 2,1 tCO ₂ e. Dette er en reduksjon på 36 prosent sammenlignet med 2021, og kommer av at diesebilene ble byttet ut med elbiler.
2,1 tCO ₂ e	Sum scope 1	
Scope 2		
23,9 tCO ₂ e	Elektrisitet 	Regnskapet viser klimagassutslipp fra elektrisitet utregnet med den lokasjonsbaserte utslippsfaktoren 'Nordisk miks', samt utslippsfaktoren 'Elektrisitet Spania'. Utslippene knyttet til elektrisitet viste en total på 23,9 tCO ₂ e i 2022. Dette er en reduksjon på 29 prosent i forhold til året før. Forbruket av elektrisitet sank med 205 771 kWh, selv om Sparebank 1 Ringerike Hadeland i 2022 har inkludert flere lokasjoner i sin rapportering. I tillegg har klimagassutslippene knyttet til utslippsfaktoren 'Nordisk miks' sunket med 16,1 prosent fra 2021 til 2022, hvilket bidrar til et lavere utslipp. Hovedårsakene til lavere strømbruk i 2022 er at banken har redusert sine arealer og byttet ut enkelte lokaler. Det er også benyttet mindre varmekabler for snøsmelting i 2022.
0,4 tCO ₂ e	Fjernvarme 	Totale utslipp fra fjernvarme var i 2022 0,4 tCO ₂ e. Dette er en reduksjon på 17,8 prosent sammenlignet med året før.
0 tCO ₂ e	El-bil 	I 2022 har Sparebank 1 Ringerike Hadeland valgt å inkludere forbruk av elektrisitet for lading av elbil i sitt totale strømforbruk. Så godt som all lading av bedriftens elbiler skjer på egen tomt og strømforbruket knyttet til ladingen inngår derfor i det totale strømforbruket.
24,3 tCO ₂ e	Sum scope 2	

Scope 3		
3,2 tCO ₂ e	Tjenestereiser 	Bruk av privatbil i tjeneste rapportert i kilometer kjørt. Totale utslipp fra kilometergodtgjørelse var 3,2 tCO ₂ e i 2022, hvor 0,1 tCO ₂ e kom fra kilometergodtgjørelse for elbil, mens resterende 3,1 tCO ₂ e kom fra diesel/bensin biler. Dette er en økning på 95,5 prosent i forhold til 2021. Antall kilometer kjørt økte fra 20 294 km i 2021 til 65 293 km i 2022, hvilket utgjør en økning på 221,7 prosent. Grunnen til at prosentøkningen i utslipp ikke tilsvarer prosentøkningen i km kjørt er at klimagassutslippene knyttet til utslippsfaktoren 'Mileage all. car (NO)' gikk ned med 23,5 prosent fra 2021 til 2022, hvilket gjør at prosentendringene ikke blir identiske. Økningen i kjøring i 2022 skyldes hovedsakelig at aktiviteten er normalisert etter meget lav mobilitet under pandemien.
10,1 tCO ₂ e	Avfall 	Utslipp knyttet til avfallshåndtering lå i 2022 på 10,1 tCO ₂ e. Det fordelte seg mellom papir og restavfall, hvor papir hadde et utslipp på 4,8 tCO ₂ e og restavfall hadde et utslipp tilsvarende 5,4 tCO ₂ e. Sparebank 1 Ringerike Hadeland rapporterte ikke på avfall de senere årene, og derfor ser det ut som at utslippene har økt sammenlignet med foregående år, mens dette handler om en utvidelse av hva som rapporteres.
6,4 tCO ₂ e	Brensel- og energirelaterte aktiviteter 	Denne kategorien tar for seg utslipp relatert til produksjon, pro-sessering, og transport av brensel og energi. Utslipp knyttet til brensel- og energirelaterte aktiviteter lå i 2022 på 6,4 tCO ₂ e. Dette er en kategori som Sparebank 1 Ringerike Hadeland ikke har rapportert på før, og vil derfor bidra til at de totale, rapporterte klimagassutslippene går opp. Utslippene i denne kategorien lå på 0,6 tCO ₂ e for diesel og 5,8 tCO ₂ e for elektrisitet. Dette rapporteres for å få med hele miljøeffekten av diesel- og strømforbruk som er rapportert i Sope 1 og 2.
0,2 tCO ₂ e	Innkjøpte varer og tjenester 	Utslipp knyttet til innkjøp av varer og tjenester lå i 2022 på 0,2 tCO ₂ e og stammer fra vannforbruket på alle Sparebank 1 Ringerike Hadelands bankeiendommer. Dette er ikke rapportert tidligere år, og bidrar isolert sett til økte rapporterte utslipp i 2022.
20,0	Sum scope 3	

Tilleggsinformasjon til klimaregnskapet

Vi har i 2022 investert i underkant av 3 mill. kroner i eiendom, anlegg og utstyr, jf. note 30 i årsregnskapet. Dette er ikke tatt inn i vårt klimaregnskap, men har generert utslipp i 2022.

For 2022 er det ikke rapportert utslipp fra tjenestereiser med fly eller opphold på hotell. Dette ønsker vi å rapportere neste år.

Banken eier en ferieleilighet i Spania og flere hytter som stilles til disposisjon for bankens ansatte og pensjonister. I vårt klimaregnskap er strømforbruket for disse tatt med. Reisene til og fra leiligheten og hyttene er imidlertid ikke regnet inn, da dette er privatreiser.

Årlige markedsbaserte utslipp

Hittil i rapporten har vi fremstilt våre utslipp basert

på et fysisk perspektiv, eller lokasjonsbasert metode. I dette avsnittet skal vi vise våre utslipp basert på et markedsbasert perspektiv. Beregningen av utslippsfaktor baseres da på om virksomheten velger å kjøpe opprinnelsesgarantier eller ikke. Ved kjøp av opprinnelsesgarantier dokumenterer leverandøren at kjøpt elektrisitet kommer fra kun fornybare kilder, som gir en utslippsfaktor på 0 gram CO₂e per kWh.

Elektrisitet som ikke er knyttet til opprinnelsesgarantier får en utslippsfaktor basert på produksjonen som er igjen etter at opprinnelsesgarantiene for fornybar andel er solgt. Dette kalles residual miks, og er normalt signifikant høyere enn den lokasjonsbaserte faktoren.

Sparebank 1 Ringerike Hadeland har kjøpt 100 prosent opprinnelsesgarantier for sine banklokasjoner for elektrisitetsforbruket i 2022, og det markedsbaserte

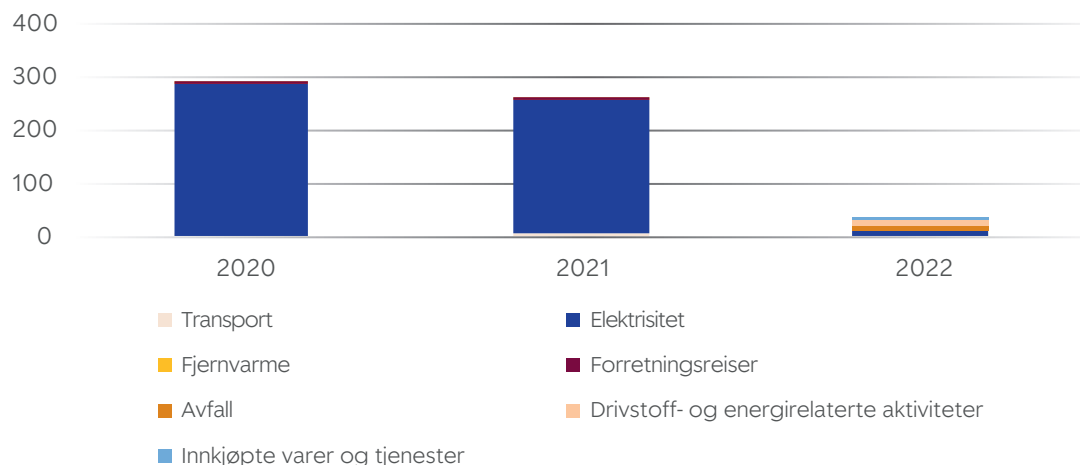
utslippet for elektrisitet er derfor redusert til 7 tCO₂e i 2022. Det totale markedsbaserte utslippet for Sparebank 1 Ringerike Hadeland (scope 1, 2 og 3) lå på 29,5 tCO₂e i 2022. Dette er en reduksjon på 88,6 prosent

sammenlignet med 2021, og kommer av at Sparebank 1 Ringerike Hadeland ikke har kjøpt opprinnelsesgarantier tidligere år.

Kategori	Enhet	2020	2021	2022
Elektrisitet scope 2 med markedsbaserte beregninger	tCO ₂ e	284,1	252,8	7,0
Scope 1+2+3 med markedsbaserte strømbe-regninger	tCO ₂ e	291,3	258,3	29,5

Klimagassutslipp, markedsbasert metode

(tonn CO₂e)

Datakvalitet

For å lage et fullgodt klimaregnskap trengs det flere data om vår virksomhet og vi må planlegge i forkant slik at data er tilgjengelig for rapportering etterpå. For eksempel må vi i større grad veie materialer og be om underlagsinformasjon fra våre leverandører gjen-

nom året. Vi har i år rapportert flere typer utslipp enn tidligere, og vil fortsette med å forbedre vår rapportering om egne klimagassutslipp. Et viktig tiltak som skal gjennomføres, og som vil hjelpe oss til å videreutvikle kvaliteten i vårt klimaregnskap, er at vår virksomhet skal Miljøfyrtårn-sertifiseres med oppstart i 2023.

Klimakompensering

Vi har kjøpt klimakreditter for å kompensere klimagassutslippene fra vår egen virksomhet på 46,4 tonn Co2-ekvivalenter i 2022. Kredittene er betalt i 2023 og utgiften vil inngå i årsregnskapet for 2023. Klimakredittene skal bidra til å balansere våre klimagassutslipp

med en tilsvarende mengde unngått eller fjernet utslipp et annet sted (klimakompensering). Vi ser på dette som et bidrag til klimafinansiering. Samtidig må vi selv fortsette arbeidet med å redusere våre egne utslipp. Oppstart av Miljøfyrtårnsertifiseringsprosess i 2023 er et viktig tiltak i dette arbeidet.

Estimert CO₂-avtrykk for bankens boliglånsportefølje (Scope 3)

CO₂-avtrykket på bankens boliglånsportefølje beregnes basert på antatt strømforbruk for boligen. 126 gram CO₂-ekvivalenter per kWh benyttes som beste estimat på klimagassutslippet. Dette baserer seg på en europeisk strøm-mix, og således et prinsipp om fri flyt av kraft på tvers av landegrenser i Europa. Anslaget om strømforbruk baserer seg på byggestandard og størrelse på boligen (BRA). Byggestandard settes lik byggeår minus 2 år. Altså vil et hus bygd i 2010 klassifiseres til TEK07 og ikke TEK10.

Det beregnes klimagassutslipp for bankens sikkerhetsmasse innen sikkerhetsklassene enebolig, delt bolig og leilighet, med tilhørende finansiering innenfor privatmarkedet. Uttrekket korrigeres for duplikate oppføringer, sekundærboliger eller tilleggssikkerheter, samt for manglende og/eller misvisende dataregistreringer. Der det

mangler byggeår tillegges gjennomsnittlig byggeår for de sikkerhetene som har data på byggeår. Framgangsmåten er lik som tidligere beregnede år, men resultatet av beregningen er ikke egnet til sammenligning mellom banker.

Uttrekket representerer om lag 85 prosent av totale antall boliglån til privatmarkedet. Gjennomsnittlig byggeår i uttrekket er 1975,89 (1974,96 per 2021) og gjennomsnittlig størrelse på boligen (BRA) er 166 kvm (167 per 2021). Estimater er angitt i tonn CO₂-ekvivalenter (tCO₂e).

Utslipp i boliglånsporteføljen er estimert til 58.054 tCO₂e (56.976 per 2021) tilsvarende 5,02 tCO₂e per bolig (5,08 per 2021). Økningen i samlet utslipp tilegnes økte utlånsvolum. Et lavere avtrykk per bolig skyldes marginal lavere gjennomsnittlig størrelse på boligene i porteføljen.

Hva	2020	2021	2022
tCO2e utslipp i boliglånsportefølje	56.053	56.976	58.054
Gjennomsnittlig tCO2e per enhet	5,11	5,08	5,02
Gjennomsnittlig byggeår	1.975,31	1.974,96	1.975,89
Gjennomsnittlig bruksareal (BRA)	168	167	166
Antall sikkerheter	10.966	11.211	11.574

Datakvalitet

Det estimerte CO2-avtrykket for bankens boliglånsportefølje er beheftet med usikkerhet og beregnet gitt tilgjengelige data. Særlig er det et problem at vi mangler energikarakter for en rekke boliger. Dette er en utfordring vi deler med flere banker i Norge. Vi jobber både internt og eksternt for å forbedre vårt datagrunnlag.

Et viktig tiltak er arbeid overfor norske myndigheter gjennom Finans Norge slik at energimerking av boliger kan bli mer utbredt og data om dette med tilstrekkelig kvalitet kan gjøres tilgjengelig for bankene. Et annet tiltak er vår beslutning om å tilslutte oss PCAF, noe som vil kunne gi oss bedre grunnlag for å beregne utslipp fra bankens portefølje.

Estimert CO2-avtrykk for bankens utlånsportefølje til næringsdrivende (Scope 3)

CO2-avtrykket på bankens utlånsportefølje til næringsdrivende baserer seg på hvor stor andel av norske bankers og finansforetaks utlån banken står for i de enkelte bransjene. Denne andelen er deretter multiplisert med totalt utslipp (CO2-ekvivalenter) fra den enkelte bransje. Metodikken forutsetter at lånebehovet og utslippsintensiteten i de ulike næringene er likt fordelt i landet.

Modellen tar derfor ikke hensyn til regionale forskjeller når det gjelder lånebehov og utslippsintensitet. Banken kan både være underrepresentert og overrepresentert i enkelte bransjer.

Utvinning av råolje og naturgass med tilhørende tjenester, lufttransport og utenlands sjøfart er ekskludert, da banken ikke er eksponert i disse næringene.

Sektor	Totale utlån Norge (MNOK) ¹	Bankens utlån (MNOK) per 31.12	Bankens andel av totale utlån Norge	Totale utslipp til luft (tusen tonn CO2-ekv/år) ¹	Utslippsintensitet (tonn CO2-ekv. per MNOK utlån)	Bankens utlånsporteføljes beregnede utslipp (tusen tonn CO2-ekv.)
Omsetning og drift av fast eiendom	775 672	6 722	0,9 %	91	0,12	0,8
Jordbruk og skogbruk	159 593	1 183	0,7 %	5 054	31,67	37,5
Foretning og finansiell tjenesteyting	160 677	879	0,5 %	-	-	-
Varehandel, reparasjon av motorvogner	93 878	386	0,4 %	1 096	11,67	4,5
Industri *	106 441	299	0,3 %	8 431 *	79,21	23,7
Bygge- og anleggsvirksomhet ellers	161 949	1 393	0,9 %	2 170	13,40	18,7
Tjenesteytende næringer ellers	48 519	257	0,5 %	354	7,30	1,9
Overnattings- og serveringsvirksomhet	21 554	142	0,7 %	102	4,73	0,7
Transport ellers og lagring **	60 646	80	0,1 %	3 696 **	60,94	4,9
El, gass-, damp- og varmtvannsforsyning	67 245	96	0,1 %	1 719	25,56	2,4
Informasjon og kommunikasjon	19 640	10	0,0 %	61	3,11	0,0
Total	1 675 814	11 447	0,7 %	22 774	13,59	95,1

1) Kilde: SSB-tabell 08116 (2022-11), 09288 (2021-tall)

Estimert CO2-avtrykk for bankens utlånsportefølje til næringsdrivende utgjør 95.100 tCO2e, noe som representerer en økning på 3 prosent sett i forhold til 2021. Dette skyldes to faktorer; totale utslipp til luft i Norge

økte fra 2020 til 2021, som er sist oppdaterte grunnlagsdata, samt at banken økte sin relative eksponering til industri noe.

Datakvalitet

Bankens modell for beregning av utslipp i bedriftsporteføljen gir et grovt estimat på karbonrelatert kreditteksponering og karbonintensivitet i de bransjene banken har utlån til. Banken benytter data fra SSB for utslipp fra 2021, da 2022 ikke er tilgjengeliggjort på

beregningstidspunktet. Vi kombinerer SSB-data med bankens relative andel av totale utlån til bedrifter per 31.12.2022. Metoden er ikke presis nok til å benyttes som sammenligningsgrunnlag mot andre banker eller brukes som grunnlag til målsetninger.

Beregnet utslipp per omsetning

Totalt beregnet utslipp i banken tilsvarer 153.200 tCO₂e (148.915 per 2021), som tilsvarer en økning på 2,9 prosent fra 2021. Videre har banken beregnet et nøkkeltall for beregnet utslipp tCO₂e per millioner kroner omsetning. I dette nøkkeltallet har inntekter fra

verdipapirporteføljen ikke blitt hensyntatt, da banken ikke har estimater på beregnet utslipp i denne. Utslipp tCO₂e per MNOK omsetning synker fra 211,9 tCO₂e i 2021 til 196,3 tCO₂e i 2022. Dette tilsvarer en nedgang på 7,4 prosent.

Utslipp tCO ₂ e per omsetning (MNOK)	2020	2021	2022
Netto renteinntekter	437,4	461,2	559,8
Netto provisjons- og andre inntekter	207	241,6	220,8
Sum inntekter	644,4	702,8	780,6
Klimaregnskap scope 1, 2 og 3	51,4	39,1	46,4
Utslipp i boliglånsporteføljen	56.053	56.976	58.054
Utslipp i utlånsporteføljen til næringsdrivende	98.200	91.900	95.100
Samlet utslipp tCO ₂ e	154.304	148.915	153.200
Beregnet utslipp tCO ₂ e per MNOK i omsetning	239,5	211,9	196,3